

За смисъла на бебешката игра “Няма го! Ето го!”

При своето раждане бебето преживява такава дълбока трансформация, с която не може да се сравни нищо от следващите събития в човешкия живот. От защитената среда в майчината утроба то преминава във външния свят, където сигурността му изцяло зависи от действията и волята на другите.

Освен че е защитено и в безопасност, живеейки в утробата бебето е абсолютно сято с всичко, което го заобикаля. То няма собствена идентичност, не различава себе си като нещо отделно от средата, в която се развива.

Психологическите трудности, които бебето преживява след раждането, могат да бъдат смекчени, ако то се връща по-често към условията на живот, предшестващи неговото идване на този свят. То може да преживее отново това **състояние на защитеност и абсолютна свързаност**, когато майката го люлее на ръце и го притиска до гърдите си – източникът на неговата храна. Когато бебето усеща миризмата на майката, чува как бие сърцето ѝ, то е подкрепено да преодолее по-леко кризата на раждането и преходът става по-плавен.

Ако посетите етнографския музей в София или запазени Възрожденски къщи в страната, ще научите за една специална изолирана и полутъмна стаичка, в която родилката е пребивавала с новороденото през първите девет дни след неговото раждане. Подобна практика съществува и до днес в традиционните общества по целия свят. В такава обстановка преживяванията на бебето са близки до тези, когато то е било в утробата. И то не само заради тъмнината и тишината. А защото там майката е истински на разположение. Тя не се разсейва с други дейности, не участва в отношения с други хора. И присъства изцяло за новороденото си дете.

Голяма част от травмите, които хронично преживяват хората, са свързани с **ранното разделяне с майката**, когато тя, поради престой в болницата, неотложно пътуване или друга причина, внезапно изчезва от живота на детето за по-продължителен период от време. Съпътстващите това разделяне тревожност и страх често остават да тежат и в зрялата възраст на човека. Те се активират при множество типични житейски ситуации (раздяла с партньор, напускане на работа, попадане в нова и необичайна ситуация).

В този контекст можем да разберем смисъла на една от първите игри, с които бебетата са способни да се смеят и забавляват дълго време. Това е играта на **криене и намиране**. Тази игра има различни разновидности. Най-простият вариант е, когато възрастният скрива лицето си с ръце и казва: „*Няма ме!*“ После внезапно отваря дланите си настрана и с широка усмивка казва: „*Ето ме!*“. Или веселото „*Ту-ту!*“. Подобен е ефектът, когато той крие предмет зад някаква преграда („*А, няма го мечо!*“); после се прави, че го търси („*Къде е мечо? Я да видим, дали не е тук!?*“) и накрая внезапно го показва („*Ето го мечо!*“).

Бebetата много обичат да играят тази игра и сами. Затова на повечето бебешки креватчета има завързана на връвчица играчка, която детето може да хвърли на земята,

така че тя да изчезне някъде зад леглото и след това да я издърпа с връвчицата, така че тя „внезапно“ да се появи отново.

При **психоаналитично тълкуване** на всички тези игри можем да видим, че те символично представят ситуацията, в която майката изчезва за известно време от ползрението на детето и след това се появява отново. Цялата постановка на играта възпроизвежда увереността, че когато майката не се вижда, тя всъщност е там. И ще се появи веднага, когато я призовем. Тя изчезна, но само на ужким! Затова и играта е толкова забавна и любима.

Според създателят на психоанализата Зигмунд Фройд играта с играчката, завързана на връвчица, помага на детето да изгради своята идентичност. Тя е един вид експериментално потвърждение, че личността е сравнително независима. Аз си оставам Аз, въпреки отсъствието на другия или на някакъв любим предмет.

Чрез тази може би най-любима и най-популярна игра детето се **утвърждава като отделен индивид**, който може да оцелее за известно време при необяснимите отсъствия на майката. Но тук виждаме и още един аспект. Чрез тази игра детето започва за пръв път да манипулира предметите от света. То самостоятелно създава предпоставката нещо да изчезне и след това да се появи отново. Така играта „Няма го! Ето го!“ се оказва един от първите опити детето да разпознае себе си като отделно същество, което активно общува с другите хора и външните предмети.